

EDITORIAL

Armadong pakigbisog ang tubag sa pasismo sa rehimeng US-Marcos

Nagdilaab ang dughan sa katawhang Pilipino batok sa rehimeng US-Marcos sa todong pasistang atake sa tibuok nasud, ilabina sa kabani-kanhan. Hilabihan ang kasuko sa masang mag-uuma nga taliwala sa ilang pag-antus ug kagutom, pasismo ug pagpangilog og yuta ang tubag sa reaksyunaryong rehimen sa ilang pangayo.

Sa desperadong pagsulay nga "tapuson" ang rebolusyonaryong armadong pagsukol sa katawhang Pilipino, walay puas karon ang terorista ug pasistang pagpanumpo sa rehimeng US-Marcos ug mga armadong gaway niini sa tibuok nasud. Dahumon nga magsunud-sunod ang mga mini nga deklarasyon ni Marcos ug sa AFP nga "insurgency-free" ang lain-laing prubinsya, ilabina ang mga prubinsya nga gitinguhan sudlon ug kawkawon sa mga langyawng kumpanya sa mina,

plantasyon ug enerhiya. Sa mando sa imperyalismong US, nagdali usab ang AFP nga "tapuson" na ang armadong pakigbisog sa katawhang Pilipino aron hingpit nang magamit sa militar sa US ang AFP sa ginahulhog niining gyera sa China nga lagmit mograbe sa umalabot nga tuig.

Bag-o lang, usa ka subsub nga gubat ang gimando ni Marcos ug sa liderato sa Armed Forces of the Philippines (AFP). Laraw kuno sa maong mga todong-gyera nga pu-

kanon ang tanang natarang gerilya sa BHB sa katapusan sa Marso, bungkagon ang tanang yunit sa BHB sa katapusan sa Hunyo, ug hutdon ang tanang rehiyunal nga komite sa Partido ayha ang katapusan sa tuig. Napuluan ka libong tropang militar, katimbayayong ang mga tropang pangkombat sa pulis ug liboan ka paramilitar nga giarmasan sa AFP, ang gideploy aron mangutingkay sa kabanikanhan.

Gatasan ka mga barangay ang gigarison sa mga pasistang gaway ni Marcos. Ginakontrol sa naghariharing sundalo ang kinabuhi ug panginabuhian sa mga tawo, ginabusalang ang ilang mga baba, ug ginayatakan ang ilang mga katungod ug kagawasan. Tsekpoynt ug blokeyo

sa pagkaon, pagbawal mag-uma sa umahan o mosubida sa mga kaingin, mga armadong sundalong nagabaraks sa barangay, nagabalay-balay ug gapamugos nga "mosur-render," gapangbastos sa mga dalaga o bisan sa mga adunay asawa, gainum-inum, gapangulata ug gasinumbagay, gapabuto og pusil sa bisan asa—ang pipila lamang sa du-not nga binuhatan ang nasilsil sa hu-

nahuna sa katawhan. Taliwala sa hulaw ug mga katalagman, ang mga pasistang sundalo mga pesteng walay laing dala kundili kadaut sa mga komunidad.

Gamit ang kusog nga armas, mga *drone* ug *jetfighter*, mga helikopter ug *howitzer*, magabii man o mabuntag, walay pili ang pagpamomba sa mga teroristang sundalo ni Marcos sa kabukiran ug umahan nga migun-ub sa bahandi sa lasang ug mihilo sa katubigan, mitugaw sa kahilum ug miresulta sa lalum nga troma sa katawhan, ilabina sa mga bata, mabdos ug katigulangan. Nagbunga kini ug grabeng pagkadaut sa kinabuhi, sukwahi sa tanang prinsipyo ug balaod sa sibilisadong pakiggubat.

Dautang laraw ni Marcos nga iduslak ang kahadlok sa dughan sa katawhan ug buntugon sila samtang ginailugan og yuta sa dagkung lan-yawng kapitalista ug mga kakunsa-bo nga mga burgesyang kumprador ug dagkung agalong yutaan. Apan imbes nga moyukbo, labaw na hinuon silang napukaw nga mobarog ug mosukol, ug baktason ang dalan sa armadong rebolusyon.

Sa mga natarang gerilya sa ti-book nasud, padayong nakatagam-

tam sa lalum ug lapad nga suporta sa masang mag-uuma ang mga yunit sa Bagong Hukbong Bayan (BHB). Suko kaayo ang mga upisyal militar sa AFP ug sa reaksyunaryong estado nga luyo sa ilang gipagrabe nga todo-gyera nga mi-lungtad na og halos pito ka tuig, padayon pa gihapon ang masang mag-uuma sa paghatag og materyal ug pulitikanhong suporta sa mga Pulang manggugubat. Padayon usab nga nagasampa sa hukbong bayan ang mga kabatan-onang mag-uuma, lakip na ang mga kabatan-onang estudyante, mamumuo ug bisan mga propesyunal.

Padayon nga nagdilaab ang tinguha sa katawhan nga iasdad ang armadong pakigbisog. Taliwala sa pasistang pagpangatake sa mga armadong gaway sa rehimeng US-Marcos, ug mga palisiya niini nga labaw pang nagpaantus kanila, labaw nga mitin-aw sa hunahuna ug kahimatngon sa masang mag-uuma nga wala silay bisan unsa kung wala ang ilang Bagong Hukbong Bayan nga kaabag nila sa pagpanalipud sa ilang kinabuhi ug mga katungod, ug kauban sa ilang pakigbisog alang sa yuta ug panginabuhian.

Sa milabayng mga tuig, naka-

hiagum og kadaut ug pag-atras ang BHB sa lain-laing bahin sa nasud tungod sa mga kasaypanan ug kahuyangan sa konserbatismo ug pagpakontento sa kanhi niining nakab-ot nga kadaugan. Imbes nga mapangahasong subayon ang dalan sa makanunayong pagpalapad ug pagpalagsik sa armadong pakigbisog, misigpit ang langkub ug baseng masa sa mga yunit gerilya, nahimong pasibo ug bulnerable sa pagliyok sa kaaway. Sa giya ug inspirasyon sa Partido, determinado ang BHB nga tul-iron ang mga kasaypanan ug moabante sa dalan sa subling pagpakusog ug pagpadi-laab sa kalayo sa gubat sa katawhan.

Sa diwa sa kalihukang pagtulid, kinahanglang palagsikon sa BHB ang armadong pakigbisog sa tanang bahin sa nasud. Kaabag ang lapad nga kalihukang masa sa gerilyang pakiggubat, gamiton ang tanang armas—pusil ug bato, bangkaw ug suyak, debomba ug pabuto—ug ilunsad ang dinagku o ginagmay nga taktikal nga mga opensiba nga kayang ipadaug batok sa huyang ug nabulag nga bahin sa kaaway. Bira-han ang pasistang tropa sa kaaway ug tanang gaway niini isip pamaagi sa pagkab-ot og hustisya ug hata-gag inspirasyon ang pagsukol sa katawhan. Pinaagi lamang sa lapad nga armadong pagsukol mapakalig-onon, makapakusog ug makaabante ang BHB.

Sukad nga gitukod kini, lima ug tunga sa dekada na ang milabay, ang BHB ang nagsilbing tinuod nga hukbo sa katawhan nga nag-asdang sa rebolusyonaryong tinguha sa katawhang Pilipino alang sa nasud-nong demokrasya. Sa umalabot nga anibersaryo niini sa Marso 29, atong saulugon ang mga kadaugan nga nakab-ot sa milabayng 55 ka tuig, pasidunggan ang tanang mga martir ug bayani, ug subling palig-onon ang determinasyon nga iasdad ang malungtarong gubat sa katawhan, unsamang sakripisyo ug kalisdanan ang gikinahanglan, aron makab-ot sa umalabot ang kadaugan.

AB

 <p>Bolyum LV Ihap 6 Marso 21, 2024</p> <hr/> <p>Ang Ang Bayan ginapagawas sa pinulongang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray ug Ingles. Nagadawat ang Ang Bayan og mga kontribusyon sa porma sa mga artikulo ug balita. Ginaawhag usab ang mga tigbasa nga magpadangat og mga puna ug rekomendasyon sa pagpalambo sa atong mantalaan.</p>	<h2 style="text-decoration: underline;">Unod</h2> <p>Editorial: Armadong pakigbisog ang tubag sa pasismo sa rehimeng US-Marcos 1</p> <p>Rebolusyonaryong kababayan-an, pasidunggan 3</p> <p>Pas-an sa kababayan-an ang tunga sa kalangitan 4</p> <p>Sa mubong pagkasulti 5</p> <p>Pito, samaron sa bangis nga demolisyon 6</p> <p>Adlaw sa kababayan-an batok sa <i>chacha</i> 7</p> <p>Pakigbisog sa mga mamumuo 7</p> <p>Mga protesta 7</p> <p>Kapit-bisig ang masa atubangang sa El Niño 8</p> <p>Imported nga LNG, delubyo sa katawhan 9</p> <p>Mga upisyal sa US, midagsang sa nasud 10</p>
<p>Ang Ang Bayan ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas</p>	
<p style="text-align: center;"> ang.bayan@cpp.ph</p>	

Pasidunggan ang kabayanihon sa rebolusyonaryong kababayan-an

Dili ikalimud ang dakung tampo sa kababayan-an sa pagpaasdam sa malingkawasnong kalihukan ug rebolusyonaryong pakigbisog sa Pilipinas. Gikan pa sa panahon sa kolonyalistang Espanyol, pagpanakop sa Amerikano ug Hapon, sa ilalum sa pasistang diktaduryang Marcos, ug hangtud karon, wala nila gibuhian ang moradong (*purple*) bandila aron iasdam ang kaayuhan sa kababayan-an ug sa inahang nasud. Giabaga ug padayon nilang gisagubang ang mabug-at nga sakripisyo ug determinadong gipatuman ang rebolusyonaryong mga tahas.

Sumbanan ug inspirasyon sa bag-ong henerasyon sa kababayanang rebolusyonaryo nga sama nilang Gabriela Silang, nga nangulo sa malingkawasnong kalihukan sa Ilocos batok sa Espanya niadtong 1763; ni Coronacion Chiva (Kumander Waling-waling), na nangulo sa gerilyang anti-Japan sa Panay ug nagpadayon batok sa diktaduryang Marcos; ni Maria Lorena Barros, nagtukod sa Makabayang Kilusan ng Bagong Kababaihan; ni Wilma Tiamzon, ang kinatibuk-ang kalihim sa Partido Komunista ng Pilipinas; ni Helenita Parladis, kalihim sa komite sa Partido sa Eastern Visayas; sa mag-inahang Beverly Sinunta, kalihim sa subrehiyon sa North Central Mindanao, ug Chenchen Banawan; ni Emarie Pastidio nga upisyal sa kanyang platoon sa BHB-Negros ug daghan pang ubang kababayanang namartir sa natad sa panggubatan. Gunit sa gatusan ka kababayanang manggugubat ang ilang dili malalis nga kontribusyon sa pagpaasdam sa gubat sa katawhan.

Kabilin sa batan-ong kababayan-an

Lakip sa maong kababayan-an si Ka Lira, 26 anyos nga Pulang manggugubat sa Bagong Hukbong Bayan (BHB) sa usa sa mga natarang gerilya sa Southern Tagalog. "Mipapel ako karon isip giya pangpulitika ug usahay instruktur pangpulitika," paambit niya. Unum ka tuig na siya sa BHB.

"Matag adlaw, akong mahunahunaan nga daghan pang angayang ma-

hibaloan, ug angayang tul-iron," matud ni Ka Lira. Isip babae ug gikan sa hut-ong petiburge-sya, naningkamot siyang bungkagon ang gipamugos nga imahe sa babaye nga huyang ug limitado ang katakus.

"Adunay kababayanang upisyal militar, isnayper ug mga kumader, ug nagamando sa mga panagsangka," matud niya. Sagad, matingala ang bag-ong sampa nga lalaking manggugubat kung ilaha kining makita. Ang ila mismong presensya sa hukbo pagsalikway sa *macho*-pyudal nga panghunahuna. "Kung makita mi sa kababayan-an sa baryo, ginaabiabi mi nila nga may kahibulungan. Ilabina ang mga nanay, mangutana gyud sila kung nganong gipili nakong biyangan ang komportableng kinabuhi."

"Akong tubag kanila, tinuud nga dili sayon ang ingon niining kinabuhi, pero gidawat nako ang sakripisyo tungod kay sayod ko kung para asa kini," matud niya. "Ako usab gipakita kanila nga wala silay angayang ikabalaka."

Kaisog sa pag-atubang sa kaaway

Wala matay-og ang maisugong diwa ni Ka Rema, usa ka Pulang manggugubat sa BHB-North Central Mindanao, bisan sa panahong anaa sa siya sa kamot sa kaaway. Trese ka adlaw pa lang sukad nga gisesaryan siya, gibaktas ni Ka Rema ang lasang aron makaikyasa sa kaaway ug makabalik sa yunit sa BHB nga iyang nahilunaan. Yaweng upisyal si Ka Rema

sa usa ka yunit iggugubat sa BHB.

Si Ka Rema maluibon nga gidakop sa militar samtang anaa sa ospital human manganak. Gipailalum siya sa grabeng interogasyon ug gipugos nga mopatuman og kontra-rebolusyonaryong "misyon."

Niining panahona, igmat niyang ginatubag ang mga pangutana sa upisyal militar ug gisiguro nga walay unsamang bag-o ug mahinungdanong datos nga mahatag kanila. Napatoo niya sila ug gihatagan siya og tahas nga ipasurender ang iyang bana nga Pulang manggugubat.

Kanus-aman, wala sa hunahuna ni Ka Rema nga trayduron ang mga kauban, ang masa ug ang rebolusyon. Kanunay niyang ginahunahuna kung paunsa makaikyasa sa kamot sa mga pasista. Dihang miabot ang higayon nga makaikyasa, gisakmit dayon niya kini. Ayha mibiya, hugot niyang gigakus ang naghilak nga 9-anyos nga anak ug ang iyang gamayng bata. "Siguro, masabtan ra nila kini sa umalabot," hunahuna ni Ka Rema.

Niadtong adlaw, nakaabot si Ka Rema sa kampo sa hukbong bayan. Daku ang pagpasalamat niya sa mga kauban ug sa masa nga mitabang kaniya sa pag-ikyasa. "Salamat ug nakabalik na ko sa akong tinud nga panimalay!" mainiton niyang pag-abi-abi sa mga kauban. **AB**

Gipas-an sa kababayan-an ang katunga sa imperyalistang kalangitan

Ginaantus sa kababayan-ang Pilipino ang pinakagrabeng epekto sa mga palisiyang neoliberal nga gipahamtang sa imperyalismong US ug papet nga estado niini sa milabayng upat ka dekada. Bunga sa mga palisiya sa liberalisasyon, deregulasyon ug pribatisasyon, labaw silang natukmod sa laylayan sa katilingban, kung asa napugos sila nga magpakakontento sa mga trabahong impormal, di luwas ug daw pang-ulipon nga suhulan.

Mayorya sa kababayan-an nala-kip sa labing pinahimuslan ug dina-ugdaug nga sektor sa katilingban—mamumuo, mag-uuma ug nasudnong minorya, kabus sa kabanikanhan ug kasyudaran. Sa milabayng dekada, kapin katunga kanila, edad 15 pataas, ang wala giapil sa pwersa sa pamuo tungod sa kinaiya sa ilang mga trabaho. Lakip dinhi ang minilyong inahan sa banay nga nagaabag sa mga trabaho sa umahan ug naga-*sideline* samtang gipas-an ang mabugat nga gimuhaton sa balay ug pag-atiman sa mga anak. Niadtong 2022, nalangkub sa 20 milyon ang kababayan-ang wala sa pwersa sa kusog pamuo, walay trabaho ug kulang o halos walay trabaho.

Pito sa matag napulo ka kababayan-ang giila nga adunay trabaho ang anaa sa sektor sa serbisyo. Ang ilang mga trabaho dinhi “low-skilled” o nanginahanglan og ubos nga kahanas ug dili regular. Kini luyo sa relatibong taas nga naabot nga ang-ang sa edukasyon sa kababayan-an.

Sa sektor sa pagmanupaktura, 90% sa mga kababayan-an ang “dili regular” ug gamay kaayo (2.7%) ang myembro sa mga unyon. Daghang kababayan-an usab ang makita sa mga pabrika sa dagkung langyawng kapitalista sulod sa mga *export processing zone*, kung asa kabahin sila sa internasyunal nga *assembly line* (ginatawag sa mga imperyalista nga *global value chain*). GIingon nga “mas gusto” sa mga langyaw ang kababayan-ang mamumuo tungod sa ilang pagka dili reklamador, kanahas sa trabahong makuti sama sa pag-assembly sa mga *semiconductor* o pagpanahi, ug pleksibilidad sa obertaym. Ang tinuod, kini nga mga kinaiya dili natural

sa kababayan-an, kundili gitukmod sa desperasyong gibunga sa makanunayong krisis sa empleyo, nga gipahimuslan sa mga kapitalista ug mga ahensya sa pamuo.

Mas grabe pa dinhi, mas barato sa kinatibuk-an ang ginasuhol kanila, kumpara sa kalalakin-an. Sa industriya sa sanina, pananglitan, mas ubos og 17%-25% sa kinatibuk-an ang ang-ang sa ilang suhulan.

Literal nga sinsilyo usab ang ginasuhol sa mga kumpanya sa manupaktura sa kababayan-an sa kabus nga mga komunidad nga ginapakyaw nila aron papelang ang pipila ka bahin sa gimuhaton sa assembly. Sila ang ginatawag sa International Labor Organization nga mga mamumuong industriyal nga “home-based.” Pipila sa ilang mga trabaho ang ginagmay nga pagpanahi, pagburda, pag-assembly sa gagmayng gamit pangbalay, pagmanupaktura sa pagkaon, paghimo og mga *handicraft* ug dekorasyong pangturista ug uban pa.

Sa mga trabahong *freelance*, mas ubos og 18.4% ang suhol sa kababayan-ang anaa sa trabahong *digital*, kumpara sa kalalakin-an. Kini tungod sa “tradisyunal nga panglantaw” nga mas haum sa kababayan-an ang tipo sa mga trabahong “dili kaayo kumplikado” sama sa *encoding*, kumpara sa “mas kumplikado” ug may mas taas nga dugang-bili nga trabaho sama sa *digital design* nga “mas haum” kuno sa kalalakin-an.

Sa agrikultura, mas ubos og 8%-15% ang suhulan sa kababayan-ang mamumuong-panguma, kumpara sa gamay nang suhulan sa kalalakin-an. (Parehong mas ubos ang ilang inadlawan kumpara sa suhulan sa mamumuo sa serbisyo ug industriya,

nga parehong dili usab paigo alang sa panginahanglan sa ilang mga pamilya.) Mas sagad, wala ginasuhulan ang kababayan-an (ug mga bata) tungod kay ginaila nga “ekstensyon sa gimuhaton sa balay” ang pagsalmot nila sa produksyon.

Para mabuhay nila ang ilang mga pamilya, daghang kababayan-an ang gibiyang ang ilang mga anak, nagaabrod aron magtrabaho isip mga katabang, yaya ug uban pang trabahong nagtukmod kanila sa grabeng pagpahimulos, pagpangdaugdaug, kabangis, ug sa dili pipila ka higayon, sa kamatayon. Niadtong 2022, 1.10 milyong kababayan-an (60.2%) ang nag-abrod, kumpara sa 726,000 kalalakin-an (39.8%). Luyo niini, mas ubos ang tinuig nga abereyds nga naremit sa kababayan-ang migranteng mamumuo (₱61,000) kumpara sa kalalakin-an (₱126,000).

Sa kabanikanhan, ginaantus sa kababayan-ang mag-uuma ang kaylap nga kawad-on sa yuta. Labing gamayng ihap (6.3%) ang may solo o katunga sa pagpanag-iya sa yuta. Gipas-an nila ang problema sa taas nga presyo sa *farm inputs*, ubos nga presyo sa pagpalit sa ani ug pagkalugi sa panahon sa katalagman. Dakung mayorya ang nalubong sa utang ngadto sa mga usurero ug institusyong *microfinance*, dili lamang para sa produksyon, kundili bisan sa inadlaw-adlaw nga panginahanglan sa ilang pamilya. AB

Lorena Barros

nagtukod sa MAKIBAKA, gipanganak niadtong Marso 18, 1948 sa Baguio City. **Misampa siya sa BHB human gideklara ang balaod militar niadtong 1972. Namartir siya sa usa ka ambus sa edad nga 28.**

Marso 17, 1995

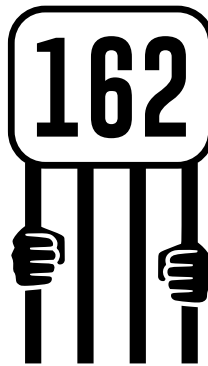
gibitay sa Singapore ang katabang nga si **Flor Contemplacion** sa krimen nga pagpatay.

Lakip siya sa kapin milyong kababayan-ang Pilipino nga napugos nga mag-abrod kada tuig tungod sa kakulang sa disenteng trabaho sa Pilipinas.

54/adlaw

kababayan-an ug bata ang biktima sa pagpangyatak sa unang walo ka bulan sa 2023.

Pinakadaghan ang biktima sa pangpanglugos, kung asa 76% mga bata. Kadaghanan dinhi, kaila o mismong amahan sa biktima ang suspek. Pinakadaghan ang natahong kaso sa rehiyon sa Davao.

sa 812 ka detenidong pulitikal sa nasud mga babaye, ug 97 kanila mga mag-uuma.

23 kanila giaresto ilalum sa rehimenng Marcos.

5 sa gibalita nga engkwentro sa AFP sa BHB sa usa ka barangay sa Cataingan, Masbate sa milabayng 6 ka bulan ang hinimu-himo o peke.

sunud-sunod nga sunog ang nahitabo sa 4 ka barangay sa Bacoor City ug Kawit, Cavite niadtong Pebrero 8-27.

Pagtoo sa mga residente ug mangingisda dinhi nga tinuyo ang mga sunog aron palayason sila ug hatagag-dalan ang mga proyektong imprastruktura ug reklamasyon sa lugar.

Praymer

**PAGPANULSOL SA US
OG IMPERYALISTANG GUBAT
SA CHINA, HULGA SA
KINABUHI UG KAGAWASAN
SA MGA PILIPINO**

Marso 2024

I-download ang inyong kopya sa:

<https://philippinerevolution.nu/>

mamumuong panglawas nga Palestino ang gipatay sa kampanyang henosidyo sa Zionistang Israel gikan Oktubre 7, 2023 hangtud Marso 11, 2024.

Ang mga mamumuong panglawas protektadong mga indibidwal ilalum sa intenasyunal nga makitawanong balaod.

Gikan sa: *Health Workers Watch-Palestine*

Pito, nasamdan sa bangis nga demolisyon sa Angeles City

Pito ka residente sa Sityo Balubad sa Barangay Anunas, Angeles City sa Pampanga ang nasamdan niadtong Marso 12 sa paturagas nga pagpamusil sa mga pulis. Nagsilbing pwersang pangseguridad ang mga pulis sa *demolition team* sa Clark Hills Properties Corporation nga miatake sa sityo aron bungkagon ang barikada sa mga residente. Miabot sa 500 ang giusang pwersa sa mga pulis ug maton. Apektado sa planong demolisyon ang kapin 500 ka panimalay sa 72-ektaryang yutang ginailog sa kumpanya. Gibanabanang 2,000 ka residente ang biktima sa pagpangilog sa yuta.

Bangis nga gibungkag sa mga pwersa sa estado ug maton ang balay nga duul sa barikada ug pugos nga gisulod ang mga dalan sa baryo. Atubangan sa pagpanalipud sa mga residente, nagpabuto og pusil ang mga pulis nga misamad sa pito ka residente sa ilang mga dughan ug hita. Gihulga usab nila ang duha ka myembro sa midya nga nagabalita sa pagpangharas.

Sa misunod nga adlaw, subling gisulod sa mga maton ang sityo ug gipangbuak ang mga bintana sa mga balay.

Pagpamomba. Dili moubos sa 22 ka bomba ang gihulog sa AFP gikan sa ere sa mga komunidad sa Abra gikan Pebrero 25 hangtud Pebrero 27. Gisundan kini sa pagpanganyon ug pagpangistraping sa mga sundalo nga miigo duul sa mga *fishpond*, pastuhan ug umahan sa mga residente. Apektado dinhi ang utlanan

sa Barangay Bazar, Sallapadan ug Barangay Bulbulala, Licuan-Baa.

Sa Bukidnon, subling gikanyon sa mga tropa sa 10th ID ang Valencia City niadtong Marso 10, alas-10 sa buntag hangtud alas-2 sa hapon. Dili moubos sa 18 ka beses nga nagbuhi og bomba ang mga pwersa sa AFP gamit ang mga 105 *howitzer* nga nakapwesto sa Sityo Bulakaw, Barangay Concepcion sa maong syudad.

Pagpamusil. Paturagas nga namusil ang 2nd IB sa Sityo Cayang, Barangay Liong, Cataingan, Masbate niadtong Marso 11 ug ginapagawas nga usa ka "engkwentro" sa Bagong Hukbong Bayan (BHB) ang nahitabo. Gihadlok ug gipugos pa sa militar ang mga upisyal sa barangay nga mopirma og sertipikasyon nga nagpamatuud nga adunay nahitabong engkwentro sa lugar.

Iligal nga detensyon ug deportasyon. Arbitraryong gipriso ug pu-

gos nga ginapabalik sa The Netherlands ang Pilipinong aktibista nga si Marikit Saturay dihang mibisita siya sa Pilipinas niadtong Marso 7 aron mosalmot sa adlawng natawhan sa iyang lola. Tulo ka gabii siyang gipriso sa Bureau of Immigration (BI) sa Ninoy Aquino International Airport ayha pugos nga gipauli sa gigikanang nasud. Matud BI, lakip sa "blacklist order" si Saturay tungod sa pagsalmot sa mga "anti-gubyernong mga aktibidad."

Pagpamig-ot. Walay hunong nga intimidasyon ug harasment ang gihimo sa mga pwersa sa estado sa pamilya sa mga Pulang manggugubat sa BHB nga namartir sa Bilar, Bohol niadtong Pebrero 23. Balik-balik nga ginaadtuan sa pulis ang pamilya sa namartir nga si Perlito Historia niadtong milabayng mga semana aron pugson silang iatras ang planong ipawawtopsiya ang patayng lawas sa biktima. Gisuhulan sa pulis ang pamilya ni Historia ug gihulga dihang wala niini gidawat ang kwarta.

Paglapas sa katungod sa mamumuo. Subling ginapig-ot ang lider sa Technol Eight Philippines Workers Union (TEPWU)-OLALIA-KMU nga si Mario Fernandez niadtong Marso 9. Gitoohan nga ang maong pagpamig-ot adunay kalabutan sa umalabot nga pakignegosasyon nila alang sa bag-ong *collective bargaining agreement* (CBA). Ingon niini usab ang nasinati niya niadtong 2022.

Samtang, gibalewala sa kumpanyang Profood International Corporation ang mamumuo niining si Isidro Rosell, 62, dihang maaksidente sa Mandaue Plant sa Barangay Maguikay, Mandaue City, Cebu. Desetso ka tuig nang nagatrabaho si Rosell sa kumpanya. Naaksidente siya niadto pang Pebrero 20 dihang nahulog sa trak nga iyang ginakargahan og *cocoshells* nga ginahakot gikan sa pabrika. Nagresulta kini og *blood clot* sa iyang utok. Mibalibad ang kumpanya nga tabangan siya. **AB**

Adlaw sa Kababayan-an batok sa *charter change*

NAGMARTSA NIADTONG ADLAW sa Kababayan-an, Marso 8, ang mga grupo sa kababayan-an sa pagpanguna sa Gabriela, ug lain-laing demokratikong organisasyon, aron ipadayag ang ilang pagsupak sa *charter change* (*chacha*) sa rehimeng Marcos, ug ang panawagan alang sa katungod, panginabuhian ug kaugalingnan. Nagmartsa sila gikan sa España Avenue padulong unta sa Mendiola apan giharang sila sa mga pulis sa kalsada pa lang sa Morayta. Naglunsad sila og programa atubangan sa Far Eastern University.

Sa programa, giprisinta sa Gabriela ang usa ka obra nga naghulagway sa "regalo" sa rehimeng Marcos sa kababayan-an nga adunay tatak nga *chacha*. Sulod sa kahon, mga halas nga misimbolo sa 100% pagpanag-iya sa mga langyaw, dugang nga mga base militar sa US sa nasud, ug pagpalungtad sa paglingkod sa gahum sa mga upisyal sa estado. Ang kahon giputos sa bandera sa US.

Gilunsad ang susamang mga protesta sa mga syudad sa Baguio, Calamba, Naga, Cebu, Iloilo, Bacolod ug Davao.

Bag-ong serye sa pagpanangtang sa Nexperia. Gikundena sa Nexperia Workers Philippines Inc. Workers Union (NWPWU)-NAFLU-KMU ang lain na usab nga serye sa pagpanangtang nga ipatuman sa Nexperia Philippines gikan Abril hangtud Setyembre. Gipahibalo sa kumpanya ang unyon niadtong Marso 4 nga adunay mahitabong halos duha ka semana nga *shutdown* sa usa ka erya niini ug manangtang og 53 ka mamumuo. Hulga sa kumpanya, una pa lamang kini sa serye sa posibleng pagpanangtang karong tuiga. Ang malukpanong pagpanangtang nga ipahamtang sa Nexperia paglapas sa mga kundisyon nga nakasulat sa CBA niini sa unyon. Kasamtangang nakignegosasyon alang sa CBA 2024-2026 ang unyon.

Benepisyos sa mga dyanitor sa PUP, giduso. Nagpiket ang mga dyanitor ug myembro sa Samahan ng Janitorial (SJ), mga myembro sa Anakbayan ug mga estudyante sa Polytechnic University of the Philippines (PUP) sa Santa Mesa, Manila niadtong Marso 13 aron iduso ang natanggong nga mga benepisyos sa mga dyanitor gikan sa Starcom Manpower Agency. Giatol ang protesta sa pakigdayalogo sa mga mamumuo sa representante sa ahensya. Niadtong milabayng tuig pa unang giduso sa mga dyanitor ang ilang pangayo sa administrasyon sa PUP ug sa ahensya alang sa ilang insentibo, *13th month pay*, *retroactive pay*, ug kawalay *transparency* sa pagsuhol kanila.

Nasudnong Adlaw sa Paghandum sa mga Migrante. Nagprotesta ang mga myembro sa Migrante sa Department of Migrant Workers (DMW) niadtong Marso 17 isip kabahin sa ilang pagdumdum sa Nasudnong Adlaw sa Paghandum sa mga Migrante. Samtang, nagpiket ang mga *overseas* Filipino *workers* gikan Saudi Arabia aron ipanghingsog ang ilang gipaningkamutang suhulan ug benepisyos nga wala pa nila nadawat sukad nga gisisante sila niadtong 2016 sa maong nasud. Sa banabana sa DMW, mikabat sa 9,000 ang ihap sa maong mga mamumuo.

Pag-apruba sa RBH7 sa Kongreso, gibatukan. Nagprotesta atubangan sa Kongreso ang mga demokratikong organisasyon sa usa ka People's Rally niadtong Marso 20 aron babagan ang pagratsada sa RBH7, ang balaudnon nga nagaduso sa *charter change* (chacha). Human ang pipila lamang ka oras kaniadtong adlaw, giaprubahan sa Kongreso ang balaudnon sa botong 288 (pabor), walo (supak) ug duha (abstain). Lakip sa walong misupak ang mga kongresista sa bloke Makabayan. Dungan sa protesta sa Kongreso, nagprotesta usab ang mga estudyante sa Katipunan Avenue, atubangan sa Ateneo de Manila University.

Epekto sa El Niño, tubagon. Nagpiket ang Amihan, nasudnong pederyasyon sa kababayan-ang mag-uuma, sa upisina sa Department of Agriculture sa Quezon City niadtong Marso 7 aron makmakon ang rehimg Marcos sa kawalay aksyon niini sa epekto sa El Niño sa masang mag-uuma. Duso nila kang Marcos ug sa mga ahensya sa estado nga hatagan sila sa hinanaling alibyu ug hinabang, ilabina ang mga nadautan og pananum tungod sa hulaw.

Demolisyon sa Navotas City, gibabagan. Nagralli ang mga mangingisdang myembro sa Pambansang Lakas ng Kilusang Mamamalakaya ng Pilipinas (Pamalakaya) sa baybay sa Navotas City niadtong Marso 15 aron batukan ang mando sa lokal nga guberno nga baklason ang mga tahungan ug baklad (*fish corral*) aron hatagag dalan ang Navotas Bay Reclamation Project. Ang 650-ektaryang reklamasyon ginaduso sa lokal nga guberno ug kasosyo niining Argonbay Construction Company, subsidyaryo sa San Miguel Corporation nga gipangiyahan ni Ramon Ang. Bisan sa pagbabag, gihimo sa mga ginsakpan sa kumpanya ug sa Coast Guard ang demolisyon niadtong Marso 18.

Adlaw batok sa dagkung dam, gidumdum. Nagprotesta ang mga grupo sa nasudnong minorya ug tigpanalipud sa kinaiyahan sa upisina sa Department of Environment and Natural Resources (DENR) sa Visayas Avenue, Quezon City niadtong Marso 14 aron babagan ang pagtukod og dagkung dam sa nasud ug iduso nga hatagag-proteksyon ang mga sapa. Gihimo ang protesta dungan sa pagdumdum sa tibuok kalibutan sa International Day of Action for Rivers and Against Large Dams.

Marcos sa Germany, gisugat og protesta. Gisugat og protesta sa mga migranteng Pilipino ang pagbisita ni Ferdinand Marcos Jr sa Berlin, Germany niadtong Marso 13. Gipasiugdahan sa ALPAS Pilipinas ug Gabriela-Germany ang maong protesta ug gisalmutan sa mga higalang organisasyong German. Matud nila, ang pagbisita ni Marcos sa Germany ug sa uban pang mga nasud sa Europe gikan Marso 11-15 angayang himuong okasyon sa tanang mga migranteng Pilipino ug mga tigpanalipud sa tawhanong katungod nga kundenahon ang brutal nga rehimg nagasabwag sa linuog nga paglapas sa tawhanong katungod ug *international humanitarian law* (IHL).

LGBTQIA+ sa EARIST, mibarog batok sa diskriminasyon. Nagprotesta ang mga LGBTQIA+ sa pagpanguna sa Bahaghari-EARIST sa kampus niini sa Santa Mesa, Manila niadtong Marso 15 atubangan sa pagbawal sa mga *transwoman* nga estudyante nga makaenrol hangtud dili magpaalut. Human sa protesta, temporaryong gisuspinde sa eskwelahan ang palisiya.

Kapit-bisig ang masa atubangan sa El Niño

Mikabat na sa ₱78.45 milyon ang balor sa nadaut sa sektor sa agrikultura tungod sa hulaw sa Negros Occidental ug sa ubang bahin sa Western Visayas, ang rehiyon nga labing apektado karon sa El Niño. Onse (tulo ka syudad ug walo ka lungsod) sa 32 ka munisipalidad niini ang pinakaapektado sa hulaw. Liboan ka pamilya ang nakasinati karon og kagutom ug kakulang sa tubig mainum.

Atubangan sa pagpasagad sa lokal nga gubyerno ug sa rehimeng US-Marcos, dungan sa walay hunong nga militarisasyon, walay laing masaligan ang masang mag-uuma gawas sa paghiusa aron kolektibong atubangon ang kadaut sa hulaw.

Pagsingil sa gubyerno

Koordinado ug inang-ang ang plano sa mga kahugpungan sa mag-uuma sa pagpatuman sa kampanyang masa sa Negros Occidental aron atubangon ang El Niño. Gisugdan na nila ang mga konsultasyon, pagtigum ug kampanyang pagtuon sa ang-ang barangay, ug target nilang ipakaylap hangtud sa ang-ang lungsod ug distrito. Giandam nila ang usa ka petisyon diin nakasulat ang ilang panawagan sa gubyerno alang sa igong ayuda, pagkaon ug subsidyo sa ilang produksyon.

Ginaatubang karon sa masang mag-uuma sa prubinsya ang pagkaguba sa ilang mga pananom. Bugtong 41,140 ektarya sa 94,297 ektaryang target sa irigasyon ang adunay tubig, nga apektado usab sa hulaw. Saysay sa usa ka mag-uuma, "wala na mi naka-3rd cropping sa humay tungod kay nagsalig lang kami sa ulan para sa patubig."

Tungod niini, ang uban nagplano na lang nga magtanum og mais aron makaabag sa ilang pagkaon.

Ingonman, dili pa gihapon sila makasugod og tanum hangtud dili magulan. Ang uban, nagtanum og utan ug karon nagmainantuson sa pag-sag-ob sa layo kaayong atabay aron ipangbisbis. "Nahubsan na ang tubod, bisan gagmayng sapa wala nay tubig," saysay sa usa pa.

Sa tibuok nasud, 67% lamang sa target sa gubyerno nga palambuan nga mga irigasyon ang napatuman niini sa milabayng tuig. Daghang kanal ang wala na napuslan, gigamit sa laing kapuslanan ug hingpit nang naguba. Kulang usab kaayo ang patubig para sa irigasyon gikan sa mga dam tungod kay ginagahin kini sa industriya ug serbisyong pangkur-yente.

Bisan ang ilang mga gialimang mananap apektado na. Wala nay matigwayan sa kabaw, baka, kanding, ug uban pang hayop tungod kay laya na ang mga sagbot ug wala nay masabsab. Aduna nay mga hayop nga nangamatay tungod sa grabeng kainit.

Dili lamang panginabuhian, gani, bisan ang panglawas sa mga residente apektado sa El Niño. Nagresulta sa ubo, hilanat, sip-on ug uban pang mga sintomas ug balatian ang sobrang kainit nga ilang nasinati. Nataho na usab sa pipila ka erya ang mga kaso sa *stroke*, pagsaka sa *blood pressure*, ug daling hangakon.

Atubangan niini, labaw silang nainsulto sa mumhong ₱2,500 nga ayudang ipanghatag sa lokal nga gubyerno sa mag-uumang adunay tulo ka ektaryang humayan. Matud nila, ulahi na kaayo ug pakitang-tawo lamang usab ang ₱15 milyong pondo aron ipangpalit sa mga *pump* ug mga gamit alang sa patubig.

Barog nila, kung dili sila hatagan og sustantibong hinabang, andam silang hiniusang molihok para sa dayalogo ug komprontasyon sa lokal nga mga ahensya.

Dagyaw-alayon

Aron makaabag sa produksyon, gipalagsik sa mga mag-uuma ang *dagyaw-alayon* o hunglos, ang tradisyunal nga porma sa pagtinabangay sa pag-uma sa rehiyon.

Sa habagatang bahin sa Negros Occidental, gitakdang komunal nga umahan ang usa ka erya sa yutang gibungkal nga napadaug sa usa ka kampanya. Ilang nahiusahan nga mais ang itanum. "Pasiunang aspeto kini sa kooperasyon...ginasunod namo ang gambalay sa "work points," pagpaambit sa mag-uumang misalmot sa hunglos. Matag gabii, ilang nahiusahan nga ang grupo sa kababayen-an ang magbisbis sa maisan.

Nagbunga usab ang ilang pakighiusa ug gimbuhatong alyansa sa hatungang pwersa sa komunidad. Matud nila, dakung tabang ang mga *hose* nga ilang nakuhang suporta. Kini ang ginagamit nila sa pagbisbis ilabina nga layo ang tinubdan sa tubig.

"Mas napalambo ang among pagtinabangay ilabina sa panahon sa El Niño...ilabina nga hapit nang mahuman ang trabaho sa mga *kampo* (tubuhan)," matud pa sa usa ka mag-uuma. Makatabang usab kini, matud niya, sa kakuhaan og pagkaon karung hulaw. Niining panahunan, napamatud-an pa sa usa ka mag-uuma nga, "walay laing masaligan kundili ang among pagtinabangay." AB

Imported nga LNG, mga pasilidad ug planta, delubyo sa kinaiyahan ug katawahan

Gianunso niining Marso sa tulo ka dagkung burgesya-kumprador ang ilang “pag-usa” alang sa operasyon sa Ilijan LNG terminal, ang kinaunhang “integrated LNG import facility” nga gitukod sa Atlantic Gulf & Pacific Company (AG&P) sa baybay sa Barangay Ilijan, Batangas City. Nag-usa ang Meralco PowerGen, Aboitiz Power ug San Miguel Global Power (SMGP) aron paliton ang maong pasilidad og \$3.3 bilyon (₱184 bilyon).

Langkub sa Ilijan LNG terminal ang siyam ka ektaryang yuta ug hangtud 700 metrong katubigan gikan sa baybay alang sa “nagalutaw nga mga tipiganan” sa LNG (*liquified natural gas*). Gawas sa dungguanan ug tipiganan, magsilbi usab kining pasilidad alang sa “regasification” (proseso sa pagtransporma sa LNG gikan sa likido ngadto sa orihinal niini nga pormang gas). Nagasuplay ang maong pasilidad og *natural gas* sa ginatukod nga dakung planta sa enerhiya nga gipanag-iyahan sa San Miguel Corporation (SMC).

Lakip ang maong pasilidad ug planta sa 12 ka “terminal” ug 35 ka bag-ong planta sa enerhiya nga planong tukuron aron mosalo sa imported nga LNG ug *diesel*. Pito sa mga terminal ug walo sa bag-ong mga planta nakatak dang tukuron sa baybay sa Batangas, atubangan sa Verde Island Passage (VIP). Ang uban planong tukuron sa Leyte, Navotas City ug Zamboanga. Usa sa mga plantang LNG, nga planong tukuron sa baybay sa Tañon Strait sa San Carlos, Negros Occidental, temporaryong napa-atras sa mga protesta sa mga residente, tawong-simbahan ug mga gru-

pong maki-kinaiyahan. Daghan sa mga proyektong LNG ginaduso sa SMC, kauban ang multinasyunal nga mga institusyon ug bangkong Japanese, Amerikano ug British.

Sa kasamtangan, unum ka plantang LNG ang adunay operasyon sa nasud, ug lima niini anaa sa baybay sa Batangas.

Bodega sa sarplang LNG sa US

Giabli sa Pilipinas ang pag-import sa LNG gikan 2021 atubangan sa ginataho nga pagkahurot hapit sa reserbang *natural gas* sa Malam-paya *gas fields* sa 2027. Gigamit kini sa US aron itukmod ang nasud nga mag-import og LNG.

Ang US ang nag-unang prodyuser sa LNG sa tibuok kalibutan sukad pa niadtong 2011. Nalapawan niini ang Russia, Australia ug Qatar ug nahimong numero unong eksporter sa unang higayon niadtong Disyembre 2023. Kini bunga nag-una sa pag-ilog sa US sa merkado sa LNG sa Western Europe (Germany, France, UK, ug uban pa) nga kanhing nagadaloy sa mga tubo gikan sa Russia. Gawas sa pagpahamtang sa US og sangsyon sa pagpalit og

LNG sa Russia sukad nga miulbo ang gyera sa Ukraine, gipabusikad pa niini ang Nordstream *pipeline* aron dili makaismagol og LNG. Walag too ang gikinahanglang tukuron nga mga LNG terminal aron han-ukanan sa LNG gikan sa US nga ginadala sa Western Europe sakay sa dagkung barko.

Direktang resulta sa *proxy war* sa US sa Ukraine ang pagsaka sa presyo sa LNG ngadto \$40 kada usa ka milyong British *thermal unit* (mmBtu) niadtong 2022. Bisan pa man, tungod sa sobrang produksyon sa US sa LNG, nabira paubos ang presyo sa kalibutanong merkado ngadto sa \$9.80 kada mmBtu niadtong 2023.

Napuliki karon ang US nga mag-abli og bag-ong mga merkado ug monopolisahon ang kanhing mga merkado sa Asia aron himuong bodega sa sarplang LNG ug ipabilang taas ang demand ug presyo niini. Pinaka-interasadong mag-import og LNG ang mga kumpanyang Amerikano sama sa ExxonMobil, Novatek ug Chevron.

Mikunhod man ang presyo sa LNG sa kalibutanong merkado, temporaryo lamang kini ug wala nagpasabot nga paubosan niini ang singil sa kuryente sa Pilipinas. Niadtong 2023, mas taas og \$1-\$3/mmBtu ang imported nga LNG kumpara sa lokal nga *natural gas*. Subay sa banabana sa Institute for Energy Economics and Financial Analysis, anaa sa ₱9 kada *kilowatt hour* (kwh) hangtud ₱16/kwh ang presyo sa namugnang enerhiya gikan sa imported nga LNG. Mas taas kini sa abereyds nga ₱7.38/kwh nga presyo sa enerhiya gikan sa kaparehong imported nga karbon ug *diesel* niadtong 2023, ug ₱4.4/kwh gamit ang lokal nga *solar power*.

Taliwala sa siguradong mas taas nga singil, gihimo pang rekisito sa Department of Energy ang pagkuha sa tanang distribyutor sa kur-

Sundan sa pahina 10

yente gikan sa mga plantang nagaproseso sa imported nga LNG. Subay sa “energy map” sa rehimeng Marcos, patas-an sa Pilipinas ang paggamit sa imported nga LNG ug mga enerhiyang “renewable” gikan 29% (kung asa 13% ang LNG) ngadto sa 35% pag-abot sa 2030 ug 50% sa 2050.

Hulga sa VIP ug panginabuhian sa mga mangingisda

Ginabaligya ang LNG isip “transition fuel” tungod kay mas limpyo kuno kini kumpara sa karbon ug *diesel*. Apan nagamugna pa gihapon kini og mga *greenhouse gas* (GHG) sama sa *methane*, *carbon monoxide* ug *carbon dioxide*. Gani, makita sa mga pagtuon nga mas makadaut sa kinaiyahan ang ginabuga niining *methane*, tungod kay 80-100 ka beses kining mas dugay nga nagatap-uk og kainit sa atmospera kumpara sa *carbon dioxide*.

Gisugdan atol sa pandemya (2021) ug nahuman niadtong 2023 ang konstruksyon sa Ilijan LNG terminal. Kitukod kini sa AG&P, usa ka kumpanyang nakabase sa United Arab Emirates, kaabag ang Osaka Gas ug Japan Bank for International Cooperation. Niadtong Pebrero, gipalit sa Amerikanong kumpanyang Nebula Energy ang dibisyon sa AG&P nga nakapukos sa LNG.

Kaabag sa Ilijan LNG terminal ang Batangas Combine Cycle Power Plant nga kasamtangang ginatukod sa SMGP sa Sta. Rita, Batangas. Bisan magkabalag nga proyekto, magkasumpay ang duha ka pasilidad ug nag-atubang sa parehong bahin sa VIP.

Matud sa pagtuon sa maki-kinaiyahang grupo, hulga ang duha ka pasilidad, ug uban pang susama niini, sa ekosistema sa VIP nga ginaila sa mga syentista isip “pinaka-adunahang *habitat* sa dagat” sa tibuok kalibutan. Sa konstruksyon pa lang, apektado na sa *sediment* (lalog) ug balas ang langkub sa pasilidad. Gitugaw sa konstruksyon ang siklo ug puluyan sa mga isda ug uban pang kinabuhi sa dagat dili lang sa hinanaling langkub niini apan bisan sa tibuok VIP. Nagresulta kini sa labaw nga pagubos sa kalidad sa mga *coral reefs* ug pagubos sa nasikop nga mga isda sa mga mangingisda.

Gawas sa kadaut sa kadagatan, nag-atubang usab ang AG&P sa kasong ilegal nga kumbersyon sa mga yutang agrikultural sa mga barangay sa Ilijan ug De La Paz. Kini aduna usay mga kasong ilegal nga pagputol sa kalubihan sa lugar. Gani, nagpagula og “cease and desist order” ang Department of Agriculture batok sa kumpanya niadtong milabayng tuig tungod sa kawalay permit niini. Kining tanan wala gitagad sa AG&P ug mga bangko sa Japan.

Dugay nang apektado ang gatusan ka mangingisda sa Batangas sa mga operasyon sa mga plantang pang-enerhiya sa First Gen ug SMC. Ayha pa gisugdan pagtukod ang mga bag-ong planta ug pasilidad, kapin tunga na ang gikibhang sa nasikop nga isda (tulingan ug galunggong) gikan 2019. Labaw pa silang naipit dihang gibawal ang pagpanagat sa mga baybay duul sa konstruksyon.

Dugang dinhi, gikabalak-an sa mga residente ang posibleng pag-awas sa LNG sa kadagatan, ilabina nga bulnerable ang VIP sa mga kusog ug grabeng bagyo. Wala pa nakabawi, ug posibleng dili na makabawi, ang VIP gikan sa kadaut bunga sa pag-awas sa lana gikan sa barkong giarkila sa SMC, ang MT Princess Empress, niadtong milabayng tuig.

Labaw nga mahugaw ang hangin ug tubig sa Batangas dungan sa pagdapog sa mga planta sa hugaw nga enerhiya sa mga baybay niini. Labaw usab nga matugaw ang kinabuhi sa dagat tungod kay modaghan ang mogawas-sulod nga mga barkong magdala og imported nga LNG.

Labaw nga mawad-an og kakuhaan sa panginabuhian ug bisan sa puluyan ang daghang komunidad sa baybay. Mokabat sa duha ka milyong Pilipino ang direktang nagsalig sa bahandi sa kadagatan sa VIP. **AB**

Mga upisyal sa US, midagsa sa nasud karong Marso

GISUGAT SA PROTESTA ang pag-abot ni Anthony Blinken, kalihim sa Department of State sa US, sa Malacañang niadtong Marso 19. Ania si Blinken sa nasud aron tigumon si Ferdinand Marcos Jr ug ang AFP sa umalabot nga Balikatan *wargames* ug aron subling iduso ang Indo-Pacific Security Strategy, ang estratehiya sa US aron ipabilin ang hegemonya niini sa Asia batok sa karibal niining China.

Ayha si Blinken, halos magkadungan nga miabot sa nasud karong Marso ang tag-as nga upisyal sa ekonomiya ug militar sa US.

Gipangunahan ni Gina Raimondo, kalihim sa Department of Commerce sa US, ang delegasyon sa Presidential Trade and Investment Mission nga gipadala sa US aron ibaligya ang Indo-Pacific Economic Framework, usa ka “yaweng” bahin sa Indo-Pacific Security Strategy. Kauban sa delegasyon ni Raimondo ang 22 ka lider sa dagkung kumpanyang Amerikano, lakip ang duha ka kumpanya sa konstruksyon (Bechtel, Black & Veatch) nga tigtukod og mga baseng nabal ug pasilidad militar sa US sa lain-laing nasud.

Miaabot usab sa Pilipinas si Adm. John C. Aquilino, kumander sa US Indo-Pacific Command, alang sa mga tigum kauban silang Marcos, kalihim sa depensa nga si Gilbert Teodoro ug hepe sa AFP nga si Gen. Romeo Brawner Jr, kauban ang uban pang tag-as nga upisyal sa AFP.

Gihisgutan nila ang mga pagpangandam para sa Balikatan 2024, nga gipanghinambog nga mahimong “pinakadaku” sa kasaysayan niini. Pagalunsaron kini sa Batanes ug Palawan gikan Abril 22 hangtud Mayo 8. Usa sa mga “highlight” niini ang “integrated air missile defense exercise,” o pagpalupad og mga misayl sa direksyon sa China. Subay kini sa Strategic Defense Strategy ug papel sa Pilipinas isip paon sa depensang *first-island chain* sa US.